

El poder ocult de les pedres

Andreu Sotorra

Aina Sastre. «Quan arriba el moment». Disseny de la coberta: Laura Rodríguez. Foto coberta: Elena Pimonova. Col·lecció Singular. Editorial Barcanova, Barcelona, 2016. A partir de 15 anys.

La novel·la «Quan arriba el moment», que representa el debut literari —almenys en un circuit comercial establert— de l'autora Aina Sastre (Cerdanyola del Vallès, 1983) manté una tensió constant dins del realisme per engrapar el lector gairebé al final en un desenllaç que les generacions avesades al gènere fantàstic i, sobretot, al cinema de les últimes fornades, no els sorprendrà gens.

Aina Sastre s'ha presentat amb una novel·la que sembla escrita a raig, però de discurs molt treballat, sense capítols convencionals, ni pauses intermèdies, cosa que d'entrada representa, segurament, un handicap a superar pels lectors joves, però que, quan hi entrin, sentiran la veu de l'adolescència com si fos la seva pròpia.

Sovint es diu que hi ha novel·les per a adults que podrien llegir també els joves. En el cas de «Quan arriba el moment» crec que es podria definir al revés: és una novel·la publicada en una col·lecció per a joves —premiada a més amb el 14è Barcanova juvenil 2016— que podrien i potser també haurien de llegir els adults.

Fins i tot crec que hi ha alguns passatges que sobrepassen la línia roja invisible que fa lamentablement prudents i subtilment censors segons quins editors a l'hora de triar els originals que inclouen en les seves col·leccions juvenils. I això la fa encara més madura, característica que es reforça amb un llenguatge molt atractiu, viu i actual —sense concessions d'argot a *la page*—, que no estalvia descripcions potser més literàries quan convé, picossades poètiques en altres moments, i que té tots els aires de crear imatges pròpies del llenguatge cinematogràfic —atenció a les quatre pedres de penjoll color lapislàtzuli, herència de la família—, un aspecte gens estrany si tenim en compte que l'autora és llicenciada en Comunicació Audiovisual i té en el seu currículum la realització del film per a infants «Els nens de can Cots», arran també de la seva relació amb món educatiu i del lleure.

S'ha de dir també que «Quan arriba el moment» és una novel·la que respira eminentment i gairebé exclusivament la veu femenina. Tot el que hi passa i el que la protagonista hi viu es percep des de la seva mirada. La majoria de personatges principals són dones (àvia, mares, cosines...) i els homes, absents, tret del pare separat de la mare de la protagonista que hi apareix fugaçment, l'arquitecte de més de trenta anys veí de dalt d'una de les cosines adolescents, i el jove de l'institut que desperta les papallones i el cuquet de l'amor en Lili, hi juguen més aviat un paper d'estrassa.

Aquesta intenció literària de fons no és fruit de l'atzar i sembla que està molt pensada per l'autora. L'adolescent protagonista es diu Lili (pot semblar volgudament un nom cursi), però a poc a poc el

lector s'adonarà de la relació que té amb Lilit, segons el judaisme, la primera esposa d'Adam, i també, si fem cas de la llegenda dels rabins, de la primera que planta cara al mascle, s'enfronta a Adam per desavinences i pràctiques en les relacions sexuals, i abandona el Paradís abandonada a la seva sort. Afortunadament, Déu tenia prou matèria primera sobrera al seu obrador i va poder crear després Eva, és a dir, la segona dona d'Adam, més submissa i, a causa de la costella trasplantada —en llenguatge mèdic actual— més sotmesa als desitjos d'Adam. D'aquí ve que Lilit sigui una icona del feminisme per la seva lluita pionera per la llibertat, la igualtat i els drets de la dona, tot i que, al marge del judaisme, se li han atorgat també atributs malèfics basats en mites de l'antiguitat.

Per això deia abans que «Quan arriba el moment» va molt més enllà d'una primera lectura per a joves. Sí que hi trobaran les inquietuds, les pors, els dubtes, les frustracions i també les il·lusions pròpies de l'adolescència en el personatge de Lili, però, en una segona lectura, l'autora Aina Sastre ha fet una al·legoria del feminisme —sense caure en la trampa de la radicalitat gratuïta— justament quan alguns lectors poden pensar, a mitja novel·la, que Lili és una noia a qui només li cau la bava per un noi i que estaria disposada a deixar-se enganyar i perdonar. Aviat, però, el gir de la trama abandona el presumpte to rosa i s'encara cap al lila més fosc.

Enllaços d'interès

(per visionar-los, cal descarregar abans el PDF de la crítica):

Entrevista amb l'autora enregistrada per Cerdanyola Informa:

<http://bit.ly/2iR3AxQ>
